

Onorė de Balzako viešnage Tauragėje

AUDRONĖ ANULIENĖ,
TAURAGĖS MAIRONIEČIŲ VADOVĖ

Daugelis iš mūsų žino garsaus prancūzų klasiko Onorė de Balzako (Honoré de Balzac, 1799 m. gegužės 20 d. – 1850 m. rugpjūčio 18 d.) kūrinis. Jis parašė apie 90 romanų. Ne kas nors kitas, o jis sukūrė pasaulinio garso literatūros šedevrus, iki šiol žinomus kaip „Žmogiškoji komedija“.

Skaitome jo kūrinius, o štai, kad šis žymiausias Vakarų Europoje realistinio romano meistras novelistas lankėsi Tauragėje, mažai kas yra girdėjęs.

Na, o faktai tokie:

Nuo 1832 m. rašytojas susirašinėjo su lenke aristokrata Evelina Hanska. 1843 m. ją aplankė Sant Peterburge. Tais pačiais metais, grįždamas į Prancūziją, spalio 10 dieną stabtelėjo Tauragėje. Apsistojo naujajame pašto pastate. Ten gyvendamas jis parašė mylimajai laišką. Šių žmonių ryšys buvo stiprus – 1850 m. pradžioje jie susituokė.

Įžymus rašytojas minėtą laišką parašė laukdamas pietų. Rašyta ant dviejų prastoko popieriaus lapų.

Tą laišką surado žurnalistas ir kraštotyrininkas Aleksandra Morozovas. Vertimą redagavo žymus lietuvių kalbininkas Juozas Pikčilingis. Tai vienintelis žinomas laiškas, kurį O. de Balzakas parašė Lietuvoje.

Lietuvių spaudoje pirmą kartą laiškas paskelbtas 1976 m. vasario mėnesį žurnale „Švyturys“ (Nr. 3).

Beje, laiške nurodytas vokiškas Tauragės pavadinimas – Taurogenas. Laiško originalas išliko iki mūsų dienų. Jį savo pilyje saugo didis O. Balzako gerbėjas grafas Lovenžulis, gyvenantis netoli Paryžiaus. Laiško tekstas išspausdintas ir O. Balzako knygoje „Laiškai madam Hanskai“ (Paryžius, 1968, t. 2, p. 254–255). Šis laiškas išspausdintas „Tauragės enciklopedijoje“ (Tauragė, 1992).

Tai 204-asis įsimylėjusio rašytojo laiškas savo širdies damai Evelinai.

„Brangioji grafiene,

filosofas teigdamas, kad negalima rašyti užeisgo plunksna, pasakė didžią teisybę, nes, kad ir kažin kaip

Jūs būtumėte nuliūdus, netvertumėte juokais, matydama, kaip aš darbuojuosi tokia plunksna.

Pastatas Tauragėje, kuriame gyvendamas Onorė de Balzakas rašė laišką mylimajai. R. Anulytės nuotrauka

Kelionė buvo tiek maloni, kiek iš viso kelionė gali būti maloni, palikus Jus. Nuraminkite Liretą, patekti iš Peterburgo į Paryžių – nėra nieko paprastesnio.

Žinoma, negalima nesijausti pavargusiam, išsėdėjęs pusketvirtos dienos karietoje, tačiau fiziškai aš jaučiuosi gerai.

Jūsų kalbos dėka mums retkarčiais pavykdavo susikalbėti, nes kelionėje visiškai nėra ko valgyti. Ir čia aš supratau, kokios Baltazaro puotos būdavo pietūs pas Jus. Jūsų virėjas čia turėtų gerbėjų. Jums daugiau papasakosiu iš Berlyno.

Pirklys, Liretos brolio ir Viliado bičiulis, kuris kalbėjo prancūziškai, su manim išsiskyrė Rygoje, bet aš keliauju, rodos, iki Berlyno su dviem skulptoriais, kuriuos Jūsų puikusis imperatorius siunčia į Romą, ir vienas iš jų truputį kalbą prancūziškai.

Aš visiškai apsipratau su kailiniais ir su kailiais išmuštais batais, o Jūsų skarelė apsaugo mane nuo slogos. Taigi Jūs buvote man geradarė iki paskutinės minutės, ir tai rodo, kad keliautojas niekada Jūsų nebuvo pamiršęs, nes Jūs viešpataujate keliautojo širdyje labiau negu caras savo valstybėje.

Siunčiu tūkstantį švelnių sveikinimų ir mano širdingą atsidavimą mažajai grafienei, draugiški linkėjimai Liretai ir iki greito pasimatymo, nes Berlyne aš įsikursiu geriau negu čia, iš kur jums rašau laukdamas pietų.

Linkiu Jums kuo puikiausios sveikatos, galvokite apie ateinančius metus ir apie nuolatinį švelnumą Jums atidavusio Onorė.

28 d., antradienis, vidurdienis Taurogene.“

LITERATŪRA:

1. *Tauragės enciklopedija*, Tauragė, 1992.
2. Interneto leidinys <http://www.wikipedia.org> http://lt.wikipedia.org/wiki/Honor%C3%A9_de_Balzac.